

Bliski v očeh lahko opozarjajo na odstop steklovine

Odstop steklovine je relativno pogosta težava pri sicer zdravih ljudeh, ki so ponavadi starejši od 60 let, pravi Marija Ana Schwarzbartl Pfeifer, dr. med., specialistka oftalmologinje in kirurginja iz Očesnega kirurškega centra Pfeifer. Do tega pojava pa lahko pride tudi prej, zlasti pri kratkovidnih očeh, ki so daljše in po volumnu večje, po poškodbi očesa, napornem delu ali po znotrajočesni operaciji. Odstop steklovine ne boli in sam po sebi ni nevaren za vid. Kljub vsemu pa ob nenavadnih motnjah v vidnem polju ali ob občutku gledanja skozi pajčevine in bliskanju obiščite očesnega zdravnika.

Steklovina je želatinasta snov, ki zapolnjuje okoli dve tretjini volumna očesa in je sestavljena v glavnem iz vode. Ob rojstvu so kolagenska proteinska vlakna v steklovini lepo urejena in steklovina čvrsto nalega na mrežnico na več mestih. Očesu daje okroglo obliko. Z leti pa se steklovina skrči. Ker je njen volumen tako manjši, volumen očesa pa enak, se lahko odlušči od notranje površine očesa, mrežnice, na katero se sicer pričvršča na več delih, tudi v makuli (centralnem delu mrežnice) in papili (izstopišče vidnega živca iz očesa), pa tudi na več delih periferije mrežnice. Ko se steklovina začne zaradi skrčitve luščiti od mrežnice, se največja težava pojavi na mestih, kjer je dobro pričvrščena. To se dogaja pri vseh ljudeh in težko bi srečali 80-letnika, ki še ne bi imel odstopa steklovine, pravi strokovnjakinja. Lahko rečemo, da gre za naraven proces staranja steklovine, lahko pa odstop steklovine nastane po poškodbi očesa ali po operaciji na očesu, najpogosteje po operaciji sive mreže. Pri zelo dolgih očeh, kratkovidnih z aksialno miopijo, zaradi same dolžine zrkla lahko do odstopa steklovine pride precej prej kot sicer, včasih že v mladosti.

Pri strganju mrežnice potrebujete takojšnjo pomoč

Ko se steklovina odlušči od mrežnice, to pogosto spremljajo bliski prek dneva in ponoči, lahko tudi samo ponoči, in pojavi različno močnih premikajočih se motnjav pred ocesom. Nekateri jih opisujejo kot mušice ali roj mušic, drugi kot muhe, pajke, pajčevine, nitke ali druge oblike. V steklovini namreč plavajo motnjave, flotersi, katerih sence se ob vpadu svetlobe v oko projicirajo na mrežnico, mi pa jih opazimo kot moteče premikajoče se motnjave. Če se pojavljajo izraziti bliski podnevi ali če je senca fiksna (torej ne premikajoča se), je to lahko znamenje strganja ali celo odstopa mrežnice, ki pa je

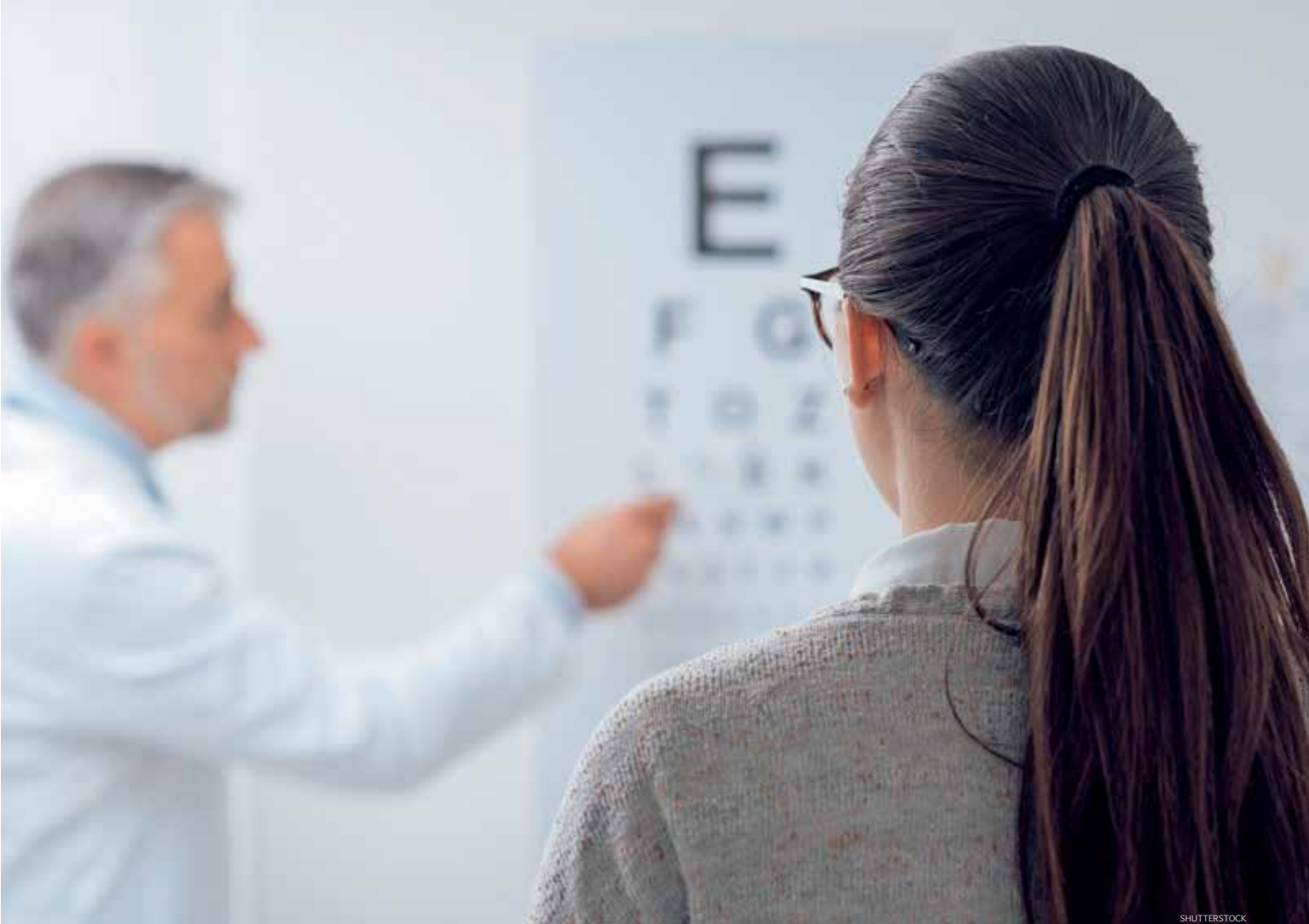
lahko posledica odstopa steklovine. V tem primeru je potrebna takojšnja intervencija, zato svari Marija Ana Schwarzbartl Pfeifer.

Izogibajte se fizičnim naporom

Diagnozo ponavadi postavimo z natančnim pregledom očesa pri široki zenici pod biomikroskopom in tako imenovano OCT-preiskavo očesa (optična koherentna tomografija). Včasih je potreben še ultrazvok očesa. Vsak pojav mušic ali bliskanja je nujno pregledati pri oftalmologu zaradi možnih resnih komplikacij odstopa steklovine, ki pa lahko v skrajnem primeru privedejo tudi do slepote očesa, opozarja kirurginja. Odstop steklovine sam po sebi ni nevaren in ga ni treba zdraviti, svetuje se samo izogibanje večjim fizičnim naporom od dva do tri mesece, da se preostala steklovina odlušči počasi in ne strga mrežnice. Mušice z meseci postanejo vse manj izrazite, bliskanje ponavadi preneha najprej podnevi, pozneje pa še ponoči. Včasih ostane kakšna večja mušica stalno navzoča, vidimo pa jo samo, ko jo iščemo ali ko smo bolj zasanjani, ne pa tudi, ko intenzivno delamo.

Zapleti so redki

Vsi zapleti so relativno redki, je pomirljiva strokovnjakinja. Najresnejši zaplet pa je odstop ali raztrganje mrežnice. Ko se steklovina odlušči od mrežnice, je lahko na nekem mestu močno pričvrščena. Ker se odlušči, lahko s sabo potegne še mrežnico, ki se strga. Na mestu strgane mrežnice voda zateče pod mrežnico in jo dvigne, tako posledično pride do odstopa mrežnice, ki pa je nujno stanje v oftalmologiji. Nezdravljen ali prepozno zdravljen odstop mrežnice lahko vodi v najslabšem primeru tudi v slepoto očesa. Pacienti vlek mrežnice opazijo kot bliskanje. Če sta navzoča bliskanje čez dan in fiksna senca, je zato pregled nujen v 24 urah.

SHUTTERSTOCK

Zaradi bliskanja ali pojava motnjav pred očesom je nujno obiskati oftalmologa, da izključi možne resne zaplete odstopa steklovine. Če se pojavita izrazito bliskanje čez dan in fiksna senca kot kakšna zavesa, pa strokovnjakinja svetuje pregled v 24 urah.

Steklovina je lahko pričvrščena tudi na mrežnično žilo – ko se odluči, potegne s sabo žilo, ki se strga, in nastane krvavitev. Krvavitev lahko nastane na mrežnici ali v steklovini (hematovitreus). Kri se sicer navadno resorbira in je operacija zaradi krvavitve potrebna izredno redko.

»Zaradi odstopa steklovine lahko pozneje, v mesecih ali letih po odstopu, pogosteje kot sicer pride do pojava epiretinalne membrane (EMR) na mrežnici in formana makule. To lahko operiramo, vendar samo, če je membrana dovolj debela in foramen večji, da pričakujemo izboljšanje vida po operaciji,« razlaga strokovnjakinja in dodaja, da lahko do EMR ali formana makule pride sicer zaradi degenerativnega procesa, kar ni povezano z odstopom steklovine.

»Težave z motnjavami v očesu, ki so izjemoma lahko tudi zelo moteče, so sicer izredno redke, lahko pa se odločimo tudi za njihovo operativno odstranitev z operacijo vitrektomije. Razbijanje motnjav v steklovini z laserjem je tudi možno, vendar so uspehi večinoma slabi, saj mušice samo razbijemo, in ne odstranimo,« pravi.

Znova poudarja, da je zaradi bliskanja ali pojava motnjav pred očesom nujno obiskati oftalmologa, da izključi možne resne zaplete odstopa steklovine. Če sta navzoča izrazito bliskanje čez dan in fiksna senca kot kakšna zavesa, pa svetuje pregled v 24 urah.

Urška Kužner
finance@finance.si

»Mislila sem, da se mi blede«

Gospa Mateja je pri 58 letih kar naenkrat začela v svojem vidnem polju videvati bliskanje in mušice. Pozneje so se pojavili tudi oblaki in črte. »Mislila sem, da se mi blede oziroma da si izmišljam stvari, ki jih ni. Bilo me je strah, da ne gre za psihično bolezen.« Vendar jo je po pregledu zdravnika poslala k oftalmologu, ki je postavil diagnozo odstop steklovine. »Ko sva opravila še nekaj testov in mi je zagotovil, da drugih težav ni, so me seznanili, da posebnega zdravljenja za odstop steklovine ni. Le redni pregledi, da ne bi prišlo do hujših težav, in izogibanje naporom. Zdaj, po enem letu, oblakov ne vidim več, občasno pa vidim še mušice in črte v vidnem polju. Vsekakor priporočam vsem, da redno preverjajo svoje oči. Samo ene imamo in zanje je treba skrbeti,« dodaja Mateja.